

Šílenství

Šílenství je ztráta rozumového úsudku, pomatenost, nepřičetnost, bláznovství. Přesněji psychopatologie chápe šílenství jako různé formy pomatení a duševních chorob.

Pojetí šílenství závisí od doby, místa, kultury. Každá společnost vidí v šílenství nějaký souhrn rysů, původně nápadných jako odchylky od průměru. V některých tradičních společnostech by ten, koho by běžný dnešní Evropan označil jako šilence, byl přijímán pozitivně, protože v něm přebývá duch, a je tedy povolán k důležitým úlohám (šaman, čaroděj).

Postoj k šílenství se v Evropě od středověku výrazně měnil od sympatie až k zavržení a policejnímu dohledu či lékařské kontrole. Na Západě se šílenství postupně stalo záporným rubem racionality v důsledku zdánlivého nedostatku přizpůsobivosti, hlavně k práci, a v důsledku odporu k životním normám (rodina, hierarchie) a nerespektování zvyklostí.

Přirozený jazyk často dává slovo *šilenec* do souvislosti s pejorativním označením. Od těchto negativních emočních asociací však musí být lékařská terminologie oproštěna. Proto se v současnosti (na počátku třetího tisíciletí) používá neutrální termín *psychotik* (česky *šilenec*) a místo šílenství pak psychóza

Šílenství jako odlišné vnímání

V minulých dobách (v menší míře i v současnosti) byli tímto termínem označováni i lidé, kteří se nápadně odlišovali svým vysokým intelektem a rozvinutou fantazií. Obraznost ducha byla ve druhé polovině 19. století ztotožňována s konkrétní psychickou poruchou.

„Některé z nejhlubších poznatků – a snad ty nejhlubší poznatky vůbec – děkují za svůj vznik mocně vznícené obrazivosti...“

Mnoho z literárních rozervanců a psychotiků mělo své konkrétní předobrazy ve skutečném světě. Výjimečnost charakterizovala nejen uměleckou tvorbu autora, nýbrž často i jeho osobní život. Realita těchto génů se prolínala s fantaskním snovým světem.